

ECHO

• www.kscm-brno.cz • www.facebook.com/kscmbrno •

Ročník 32, číslo 3, vyšlo 9. března 2023. • www.kscm-brno.cz • www.facebook.com/kscmbrno •

Společně s potomky patnácti tisíce newyorských švadlen, které 8. března 1908 hrdinně demonstrovaly proti těžkým pracovním a životním podmínkám, za kratší pracovní dobu, lepší platy, hlasovací práva a ukončení práce dětí, což byl popud pro vznik Mezinárodního dne žen, věnuje MěV KSČM v Brně i redakce Vašeho oblíbeného občasníku ECHO všem našim mámám, manželkám, dcerám i babičkám tuto symbolickou kytičku:

Vážené soudružky, vážené čtenářky, paní i slečny,

je mi ctí i v této nelehké době plné kapitalismu a běsnění války poklonit se alespoň symbolicky síle, kterou nic nepřekoná. Tou silou je žena. Její síla je v pohazení nejen dítěte, v každodenní práci doma, ale i v zaměstnání. Ta síla je v lásce matky, babičky, manželky či dcery. Proto je ne slušností, ale milou povinností vám ženám poděkovat v tento významný den 8. března. A proto děkuji a blahopřeji k mezinárodnímu dni žen.

Jiří Fazor, předseda MěV KSČM v Brně

MDŽ - Mezinárodní den žen,

připadající každoročně na 8. března, je mezinárodně uznávaný svátek stanovený OSN k výročí stávkové newyorských švadlen v roce 1908. V České republice je svátek od roku 2004 významným dnem. Zvykli jsme si tento den být pozorní, nebo pozornější k ženám, přinést jim kytičku, dát dárek. V dobách našeho mládí to bylo samozřejmostí doma, ve škole i na pracovištích... Proč ale? Pak po „sametu“ byl tento svátek, údajně zprofanovaný, dehonestován, pomlouván a také poněkud

pozapomenut. Ne nadlouho – naštěstí. Místo něj nám cpali západní náhrážky: Den matek, nebo Valentýna. Ale to jsou svátky o něčem jiném a u nás nemají tradici. Te takovou. Dnes už si slaví každý co chce.

Víme ale, jak tento svátek vznikl? Co mu předcházelo?

Pokračování na straně 2

Již v úvodu jsem zdůraznil, že to byly stávky newyorských švadlen proti neúnosným pracovním podmínkám a nízkým mzdám. A za právo volit. Demonstrace žen na konci zimy, tradičně o nedělích, se nejdříve konaly na popud Socialistické strany USA. Velké shromáždění za volební právo žen se konalo 8. března 1908 v New Yorku. Svátek žen byl poprvé slaven 28. února 1909 po vyhlášení Americkou socialistickou stranou. Na první mezinárodní ženské konferenci Druhé internacionály v Kodani v srpnu 1910 prosadila německá socialistka Klára Zetkinová pořádání mezinárodního svátku, tehdy ještě bez určení pevného data. Od roku 1911, kdy byl poprvé slaven v Německu Rakousko-Uhersku, Švýcarsku, Dánsku a USA, mezi jeho cíle patřilo volební právo žen. Pevné datum nebylo stanoveno, bývalo v únoru a březnu.

Datum 8. března se ustálilo až po první světové válce, zejména pod vlivem velké demonstrace v Petrohradě roku 1917 těsně

předcházející únorové revoluci, která se konala poslední neděli v únoru dle juliánského kalendáře, což odpovídá 8. březnu kalendáře gregoriánského. Svátek se rychle rozšířil, jeho obsah kolísal od politického a feministického protestu po apolitickou obdobu Dne matek.

Od roku 1975 je svátek oficiálně uznán Organizací spojených národů a je připomínán jako den mezinárodní solidarity žen za rovnoprávnost, spravedlnost, mír a rozvoj.

Práva, která těžce vybojovaly vaše předchůdkyně dosud ve veliké části světa jsou pro miliony žen pouze touhou, a jiné je naopak v současném globalizovaném kapitalismu, který nezná nic jiného než zisk, opět oklešťována. Takže milé ženy, ať už jste nebo nejste matky, nebo jste, či nejste zamilované, naše poděkování a lásku a úctu vám! Všem, vždy a po celý rok, ale dnes zejména. Je to váš den a nenechte si ho nikým vzít a za nic zaměnit.

Tibor DÁVID

Nepřipomínaná kulatá výročí

Jak se můžeme přesvědčit v Kalendáriu otištěném na jiném místě tohoto čísla, měsíc březen je zajímavý mimo jiné i tím, že se v tomto měsíci často scházeli komunisté na svých sjezdových jednáních. Na březen však připadají dvě – letos kulatá – výročí úmrtí významných osobností mezinárodního komunistického hnutí a mezinárodní politiky vůbec. Lze očekávat, že je, až na zářné výjimky jinde nepřipomenout, a když tak lživě a nenávislně, musíme tak udělat na stránkách Echa.

Pochopitelně mám na mysli soudruhy Josifa Vissarionoviče Stalina a Klementa Gottwalda. Čtenářům Echa jistě není třeba předkládat jejich životopisy, ani vyvracet lži, které jsou na jejich působení, život a význam již více než 30 let úmyslně, a dá se říci programově kupeny ve snaze o jeho dehonestaci. Chci jen připomenout některé mezníky, jimiž se nesmazatelně zapsali do pokrokové historie celého lidstva. Soudruh Stalin, vlastním jménem Džugašvili, revolucionář, politik, politický teoretik. Narodil se 18. prosince 1878, zemřel ve věku 74 let dne 5. března 1953. Byl významným spolupracovníkem V. I. Lenina po jehož smrti se stal vůdcem Komunistické strany Ruska (bolševiků), od r. 1925 Všesvazové komunistické strany (bolševiků), následně

Komunistické strany Ruska. Jistě nikdo nebude zastírat, že se v době svého působení jako představitel komunistické strany a Sovětského svazu dopustil i omylů. To kladné co vykonal však nad nimi neoddiskutovatelně výrazně převažuje. Za vše připomenu jen dvě záležitosti: Tou první je převratný rozvoj Sovětské svazu, dosažení nebývalých výsledků jeho vědy, průmyslu i zemědělství oproti bývalému ruskému samoděržaví při budování nové spravedlivější sociálně ekonomické formace – socialismu. Tou druhou je zcela jednoznačně vítězství nad fašistickým Německem ve druh světové válce a následně výsledky jak při obnově válkou zničené země, tak v počínající studené válce. I jen z těchto důvodů si soudruh Stalin zaslouží naši úctu!

Druhou osobností je náš první dělnický prezident soudruh Klement Gottwald. Opět jen stručné připomenutí: Narodil se 23. 11. 1896 v Dědicích u Vyškova (zemřel 14. 3. 1953), ve Vídni se vyučil truhlářem. Členem KSČ se stal v roce 1926, do jejíž činnosti se ihned aktivně zapojil. Na V. sjezdu strany v roce 1925 se dostal do jejího vedení. V následujícím období stála KSČ v čele podpory stávek a akcí nezaměstnaných, poprvé uplatnila taktiku lidové fronty. V dubnu 1936 pak stála u zrodu lidové fronty na obranu republiky. Již

v průběhu války s E. Benešem diskutoval poválečné uspořádání republiky na základě Národní fronty, významně se podílel na přípravě Košického vládního programu. Již v dubnu 1945 byl zvolen předsedou Národní fronty a jmenován náměstkem předsedy vlády. V srpnu až říjnu 1945 se podílel se na vládních jednáních o znárodnění klíčového průmyslu a peněžnictví. V roce 1946 předložil již jako předseda vlády Ústavodárnému národnímu shromáždění Budovatelský program (dvouletka 1947 – 48). Následné události nekomunistickými stranami vyvolané vládní krize v únoru 1948 jsou dobře známé.

I z těchto několika řádků je zřejmé, že dosah Gottwaldova konání ve prospěch republiky zcela jednoznačně přesahuje výtky jeho některých, dnes tak přehnaně zdůrazňovaných činů, především spojených s 50. léty. Stejně jako u Stalina chci

zdůraznit pouhé dvě události. Tou první je již zmíněný V. sjezd KSČ, na němž tzv. žižkovští kluci zvítězili nad oportunistickým jílkovským vedením a umožnili tak straně zahájit cestu k obrodě komunistického hnutí v naší republice. Tou druhou je nesporně vítězství ve vládní krizi v únoru 1948 (Zde je namíste připomenout, že zde v žádném případě o nějaký puč, ale o převzetí moci KSČ ústavní cestou, při využití současné vnitřní i mezinárodní situace, ovlivněné chováním KSČ před válkou, v jejím průběhu i v prvních poválečných měsících a letech.), a výsledků poválečného budování naší republiky.

Myslím, že jsem ve stručnosti dostatečně vysvětlil důvod, proč jsem tento příspěvek nazval tak, jak jsem jej nazval.

Aleš Růčka

Malé zamyšlení Aleše Růčky v souvislosti s důchody

Vycházejí z předpokladu, že by se čtenář Echa divil, proč na stránkách našeho Echa není nic o jedné z nejpalčivějších politických záležitostí současných dní, rozhodl jsem se, vědom si jak je tato kauza živá i toho, že každý den přináší nové informace, připojit jen několik slov.

Dnes můžeme slyšet (a vidět) z nejrůznějších usnesení vlády, informací vládních představitelů i nejrůznějších komentářů nebyvalé množství informací týkajících se otázek valorizace důchodů i vlastní důchodové reformy. Ponechme stranou ta vše zdůvodnění, že na to v blízké budoucnosti stát nebude mít. Ponechme stranou, že to byla někdejší vládní koalice (doplňte si sami, které strany ji tvořily), která si „půjčila“ peníze z důchodového účtu, aby je již nikdy nevrátila. Možná však bude dobré se zamyslet, jak problém důchodů řešili komunisté. Ano jde tzv. Husákovy děti. Stručně řečeno, šlo zvýšení porodnosti s cílem aby, až přijde čas, aby se tato zvýšená populace svou prací podílela na navýšení částky, kterou stát bude důchodcům vyplácet. Je paradoxem, že právě tato generace díky politickým, nikoliv ekonomickým rozhodnutí minulých pravicových vlád má doplácet na neskutečně hloupou fiskální politiky našich, tzv. demokratických vlád. Demokratické je, abych se mohl podílet na rozhodnutí, kolik ze svých prostředků, jež jsem de facto „půjčil“ státu od něj dostanu zpět.

Dnes je však problém důchodů hlubší, složitější. Již se nejedná pouze o důchodce. Dnes mají představitelé státu tu drzost posílat občany

naší republiky do důchodu v 68 letech! Cíl je jasný: sanovat své chyby prostředky určenými k důchodu! Vždyť je ani nezpracovali do státního rozpočtu na letošní rok – byl to záměr? Mimochodem se tak vracím k Husákovým dětem. Dnešní asociální vláda jim nejen neumožní odpovídající důchodové zajištění závěru jejich života. Těmto Husákovým dětem, a žel nejen jim, ale v podstatě všem občanům republiky vláda nechce pomoci. To proto, aby například mohla zajistit cca 250 miliard korun do zahraničí pro výplatu dividend bank a firemních vlastníků, či aby nemusela řešit přebujelost státního aparátu. Dají se jmenovat další příklady jak ve státní kase ušetřit: zahraniční vojenské mise, dodávky zbraní na Ukrajinu místo prosazování politického řešení tohoto konfliktu, omezení podpory politickým neziskovým organizacím, sektorové zdanění těch, kteří bohatnou na energetické krizi a s ní rostoucí inflací, atak dále, a tak dále.

Takovou vládu, které jde o podporu vlastních občanů však nemáme. Máme to, co jsme chtěli, neboť vláda vzešla z voleb. Z voleb, v nich se většina voličů rozhodla, že v poslanecké sněmovně nemají místo strany levice. Té levice, která by jako jediná mohla současné ekonomické i

politické problémy naší současnosti řešit v zájmu občanů republiky. Snad se pro příště poučí. Vyjít mají z čeho – ze současné praxe, z toho že na předvolební sliby strany pětikoalice zapoměly a dnes je nejen že ignorují, ale přímo programově porušují! Připomenu jen tak za všechny – ještě v listopadu nejen Fiala tvrdil, že věk odchodu do důchodu se v průběhu volebního roku měnit nebude. Stejně tak odmítl, že by měla být ohrožena valorizace penzí. Současnou realitu již známe. Kromě šetření na důchodcích se však jedná o další „reformy“, přesněji způsob navyšování zisku peněz od občanů. Jde třeba o konec daňových slev jako je například zrušení podpory stavebního spoření, výrazné omezení pro nepracující manželku nebo manžela, snížení sociálního pojištění na straně zaměstnavatele. Nehorázné je, že se tak děje v době rekordně vysoké inflace.

Ale již dosti. Problém červnové valorizace je v podstatě uzavřen. Mýlí se ti lidé (a sou jich téměř dvě třetiny), kteří se domnívají, že prezident Pavel příslušný zákon nepodepíše. Radim Valeník to na svých stránkách zdůvodňuje následujícími slovy: *“Vím totiž, co je hlavním důvodem „Velké penzijní loupeže“. Není to ani snaha ušetřit, kde se dá, ani snaha zaplácnout obrovskou rozpočtovou díru, kterou vláda nadělala svou nekompetentností, ale něco úplně jiného. Mnohem závažnějšího. A hlavně obětí vůbec nejsou důchodci, ale zejména mladí lidé a budoucnost naší země. Proto ti, kteří nyní ovládají naši zemi Pavlovi nedovolí to svinstvo, které je mnohem větší, než se většina lidí domnívá nepodepsat.”* (podrobněji viz: <https://radimvalenicik.pise.cz/10788-proc-se-vlada-pokousi-o-velkou-penzijni-loupez.html>)

Fialoví zloději!

Vláda fialového pětihmusu se dopouští na svých občanech další podlosti. Tentokrát se zaměřila na seniory a invalidy. Na ty, kteří se nemohou bránit, na ty kteří si sotva (pro stáří a nemoci) mohou přivydělat. V polovině února ústy ministra práce a sociálních věcí Mariána Jurečky oznámila, že červnová valorizace důchodů se musí změnit. V lednu dosáhla inflace 17,5% a podle platného (stanoveno zákonem) valorizačního vzorce by přidání u průměrné penze mělo činit něco přes 1700 korun. Nebude. Nebo nejspíš ne. Vláda totiž nemá peníze. Den, či dva před tímto oznámením totiž sdělila, že podpora ukrajinských uprchlíků

Jistě budete souhlasit, že v otázkách zvyšování důchodové věku je nejvyšší čas něco dělat. Výkonný výbor k tomu vydává svá stanoviska, je otázkou, ke kolika lide se dostanou, když jsou k dispozici pouze v tisku, webových a sociálních stránkách KSČM. Již probíhají protestní shromáždění, je třeba se těch následujících aktivně zúčastnit. To nejsnadnější jak so do protestních akcí zapojit je připojit svůj podpis na příslušnou petici. Náš MěV již na ÚV předal podpisové arch s první stovkou podpisů. Je vhodné připojit svůj podpis i na jiné archy, například odborů či jiných politických subjektů. Připomenu rovněž další iniciativu – výzvu **Mír a spravedlnost**. Podpis je možné připojit na internetu pod odkazem www.miraspravedlnost.cz.

nás (zatím) stála přes 28 miliard, z toho státní rozpočet 20 mld a podpora Ukrajiny ve formě válečného materiálu a munice dalších 47 mld. Tady pochopitelně kohoutek utahovat nebudou a peníze se někde musí vzít. Takže důchodcům. Ve vládě urychleně projednaná úprava počítá s přidáním všem pouze o 400 korun a 2,3 % ze zásluhové části. Odhadem tedy 750 – 770 korun. Tedy měsíc, co měsíc jednoho každého invalidu, či seniora okradou o více než tisícovku. Však, podle jejich opakovaných vyjádření důchodci jsou zvyklí šetřit a moc toho nepotřebují. Omyl! Mnozí už nemají žádné rezervy a měsíc co měsíc řeší dilema: zaplatit nájem, energie a zemřít hlady, nebo jíst a bydlet pod mostem...

Aby nová zlodějina byla lege artis, tedy podle práva, musí se urychleně změnit stávající zákon. Pravicová koalice, počítá, že jej projedná v obou parlamentních komorách urychleně, tedy ve stavu legislativní nouze, tak aby mohl vyjít ve sbírce zákonů 21.března. Pokud by se tak nestalo, museli by valorizovat podle stávající právní úpravy. Již nový prezident s podpisem pod tento zákon otálet nebude.

Opoziční strany se tomuto podvodu pokusí ve sněmovně zabránit, ale nemají dostatek hlasů.

Volební matematika je neúprosná... Zatím poměrně vlažná kritika odborů také nic nezmění.

Ti, které to postihne zatím mlčí. Stejně tak, jako střední a mladá generace, pro které vláda pro změnu připravila „dárek“ v pozdějším odchodu do důchodu. Dokonce až v 68 letech! Být něco takového v západní Evropě(viz nedávno Francie), jsou ulice plné plné demonstrantů Tady je ticho... Co ještě si tedy necháme líbit abychom se konečně probrali? Nebylo už toho dost?! Je nanejvýš načase, abychom se z „ovčanů“ změnili na občany!
Tibor DÁVID

Teplárny Brno od března sníží cenu tepla

Důvodem je klesající cena plynu, úsporné chování jejich odběratelů i prodej elektřiny. Pro domácnosti cena za gigajoule tepla klesne ze současných 1672 Kč na 1485, tedy o 187 Kč. Teplárny cenu za teplo zvýšily od loňského listopadu na dvojnásobek právě kvůli rostoucí ceně zemního plynu.

"Cenu můžeme snížit ze tří důvodů. Prvním z nich je pokles ceny plynu na trzích, díky němuž nakupujeme zemní plyn za méně, než jsme původně očekávali. Druhým důvodem je to, že Brňané (i kvůli mírnější zimě) velmi šetří za teplo, díky čemuž spotřebujeme méně plynu, vypouštíme méně emisí a potřebujeme tedy méně emisních povolenek," řekl generální ředitel tepláren Petr Fajmon.

Posledním důvodem je rozšíření spolupráce Tepláren Brno s městskou odpadovou společností SAKO. "Prodáváme jejich elektřinu a teplo, propojili jsme dispečinky obou společností a každý den propočítáváme, zda je výhodnější vyrábět více tepla nebo elektřiny," uvedl Fajmon.

Cena tepla v Brně se dlouho nezvyšovala, růst ceny pro odběratele v roce 2019 vyrovnal pokles DPH. V roce 2021 na podzim ale kvůli rostoucím cenám vstupů teplárny zvýšily cenu pro domácnosti o čtvrtinu na 784 Kč za gigajoule včetně DPH a od listopadu loňského roku na 1672 Kč včetně DPH.
red

Přímá volba prezidenta přináší emoce a vyvolává větší zájem o politiku

Přímá volba vyvolává větší zájem lidí o politiku. Nosnou silou jsou v tomto směru mimo jiné i emoce, což podtrhují i poslední dny před druhým kolem prezidentské volby. S nadsázkou lidé ví víc o tom, který kandidát má radši psy a který kočky, než jaký je jejich politický program. Emocionální stránka voleb v poslední době nabývá jinou kvalitu i v rámci politického konfliktu mezi populismem a antipopulismem, což se ale pozitivně odráží na volební účasti, říká politoložka Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů emocí a systémových rizik - SYRI Lenka Hrbková.

»Hodně vnímáme strany tohoto sporu jako nepřátele, jako ohrožení našeho způsobu života, budoucnosti, politické kultury nebo přímo demokracie. A tím pádem se emoce vlastně stávají často úplnou podstatou politického konfliktu jako takového. A to je něco, na co jsme dřív nebyli zvyklí,« uvedla Hrbková.

Podle politoložky už dlouho platí, že všechny volby jsou tak trochu show. Celosvětově dochází k personalizaci politiky. »Větší pozornost zkrátka věnujeme politickým osobnostem bez ohledu na to, jaký typ voleb to je nebo jaký je volební systém. Prostě nás víc zajímají. A s tím samozřejmě souvisí i nové kanály komunikace na sociálních médiích

atd., kde se zároveň privatizuje politický život a kandidáti se nám snaží představit, co nejvíc jako lidé. To vše přispívá k tomu, že se z voleb stává show,« uvedla Hrbková s odkazem např. na „flanelovou košili“ Petra Pavla. Roli emocí ve volbách vnímá vědkyně jako poměrně zajímavou. »Emoce jsou psychologicky velmi důležitá součást našeho rozhodování. Jsou to jednoduše vstupy do našeho rozhodovacího procesu. Následují naše první impulzy a hodnocení jednotlivých kandidátů, které často ovlivní, jak přistupujeme k jejich dalšímu posouzení. Jinými slovy to, jakým způsobem budeme hodnotit třeba jejich kompetence už může být trochu zkresleno tím, že nám ten či onen kandidát nebo kandidátka prostě přijde méně sympatický,« uvedla Hrbková. Aktuální prezidentská volba se vymyká vysokou volební účastí, která se obecně zvyšuje, když je ve společnosti intenzivní pocit toho, že jde o hodně. »A je zřejmé, že tato skutečnost do nějaké míry souvisí s emocionálním vyzněním základního konfliktu mezi dvěma pomyslnými tábory, které se

v rámci prvního kola vygenerovaly. Už samotný pocit ohrožení nebo potenciálního ohrožení z vítězství druhého kandidáta může být dostatečně mobilizační,« uvedla Hrbková, která se v rámci SYRI podílí na výzkumu polarizace společnosti. Ze sběru dat, které vědci SYRI ještě před prvním kolem udělali vyplývá, že jsou voliči, kteří volí kandidáty podle toho, jestli je mají nebo nemají rádi. »Ukazuje se, že se mnohem méně chtějí bavit o politice s lidmi, kteří volí kandidáty, které nemají rádi, nebo že by jim vadilo mít takového voliče ve své rodině. Dokonce lidem vadí představa, že se by jejich potomek oženil nebo provdal za podporovatele kandidáta, kterého nemají rádi,« uvedla Hrbková s tím, že témata jdou v našem specifickém kontextu prezidentského úřadu a přímé volby mírně stranou. Spíše slouží k tomu, aby si voliči utvořili názor na osobnosti kandidátů. Show kolem voleb má jeden pozitivní výsledek, a to je obecné zvýšení zájmu o politiku, což celkově posiluje pozitivní vztah občanů k demokracii. (vž)

**Už mě ani tolik neděsí jak
nám oficiální média lžou,
ale děsí mě kolik lidí jim
stále ještě věří...**

Plastika věnované Gregoru Johannu Mendelovi

Rozlehlé bronzové sousoší Hrachovina od známého sochaře, umělce a slévače Jaromíra Garguláka odhalily v úterý známé osobnosti na Moravském náměstí v Brně na počest 200. výročí narození otce vědeckého oboru dědičnosti Gregora Johanna Mendela. Na tuto plastiku se složila ve sbírce veřejnost a individuální dárci.

»Ta socha tu má svoje místo. Jen pár desítek metrů odsud Mendel objevil něco, co opravdu změnilo

svět. Máme být na co hrdí a jsem rád, že kraj mohl být u toho,« řekl Jan Grolich, hejtman Jihomoravského kraje. Realizace uměleckého díla stála 24,5 milionu Kč, dále bylo nutné uhradit nad rámec této ceny i náklady na mezinárodní soutěž, skicovné a odměny autorům. To zcela odpovídá mezinárodním standardům na zakázku takového významu. »Město Brno přispělo na vytvoření sochy 10 milionů korun. Porota, jejíž jsem byla součástí, vybrala skutečně nejlepší soutěžní návrh a jsem

přesvědčena o tom, že Hrachovina je investice, na kterou budou obyvatelé města pyšní dlouhé roky,« dodala **Markéta Vaňková**, primátorka města Brna.

»Náš cíl je dát budoucím generacím trvalou připomínku této významné osobnosti vědy a víry, a to velmi originálním způsobem. Nejde totiž o figurální sochu Mendela, jak je u významných historických osobností běžné, ale o umělecké ztvárnění Mendelova objevu, zákonů dědičnosti. Rád bych poděkoval statutárnímu městu Brnu a bratrům augustiniánům za podporu, kterou tomuto projektu v průběhu let poskytli,« uvedl **Jakub Carda**, ředitel o.p.s. Socha je unikátní i tím, že v sobě nese poselství budoucím generacím v podobě uložené DNA jak samotného Gregora Johanna Mendela, tak současných významných osobností včetně primátorky města Brna a hejtmána Jihomoravského kraje.

»Konečně jsme se dočkali okamžiku, kdy po roce jsme mohli sochu odhalit. Na přelomu ledna a února minulého roku jsme začali jet na plný výkon, protože termín předání sochy byl šibeniční, a tak jsme rádi, že nyní můžeme sochu Hrachoviny odhalit veřejnosti,« prohlásil **Jaromír Gargulák**, autor sochy.

„U nás v Oslu vidíte na ulicích a v parcích spousty úžasných sochařských děl, ale umělecké vyjádření převratného objevu v oboru přírodních věd je něco, co skutečně najdete jen v Brně. Je mi ctí, že jsem mohl být jako porotce účasten výběru vítězného návrhu, na kterém mimochodem mohou učitelé krásně vysvětlit studentům, co vlastně Mendel pro svět objevil,« upřesnil **Nils Christian Stenseth** z University of Oslo, emeritní předseda Norské akademie věd.

Christian Stenseth z University of Oslo, emeritní předseda Norské akademie věd.

Hrachovina v číslech:

8 460 kg bronzu, **530** cm výška, **534** dílků, **273** dnů práce nebo také **6552** hodin práce, **33** zapojených tvůrců různých profesí.

Věděli jste o Hrachovině?

Centrální část popisuje **3**. Mendelův zákon: **9** kulatých žlutých, **3** hranaté žluté, **3** kulaté zelené, **1** hranatá zelená. **Ukryvá v sobě vzorky DNA významných osobností i samotného G. J. Mendela.**

Střípky z webu

Já tu slevu nechci zadarmo. Vzpomínáte na tento památný výrok? Dnes opět lid zajásal, neb stát nám zastropoval cenu plynu. Hádejte, kdo ten meziúčet

»Podpora vzdělanosti a umění vždy byla a bude augustiniánským posláním, spojení těchto dvou sfér nás přesvědčilo o tom, že jde o projekt, který bude naše komunita podporovat. Hrachovina bude novou bránou k nám do opatství, které se v posledních letech snažíme více otevírat veřejnosti, abychom podpořili dialog mezi vědou a vírou,« uzavřel **P. Juan Ignacio Provecho López**, OSA, z Opatství Staré Brno Řádu sv. Augustina.

Názor veřejnosti na bronzové sousoší Hrachoviny je různý. Ostatně tak, jako v Brně na všechna výrazná či neobvyklá sochařská díla. Expředseda brněnské městské organizace KSČM **Martin Říha** uvedl: »Termín odevzdání díla je prošvihnutý, skulptura je předražená a hlavně celá přestavba Mendlova náměstí sklízí kritiku, nejen překážky ze zábradlí v prostoru zastávek MHD. A konečně hrachovina vypadá určitě jinak, než jak ji umělec vymodeloval pro Mendlovo náměstí. Jako zahrádkář to určitě vím...« uzavřel Říha. (vž)

foto Václav Žalud

zlevněného plynu zaplatí? Přece ten, co dostal slevu a ještě poděkuje. Lidská blbost je nekonečná...

RANSDORF:

On sám se na adresu českých médií vyjádřil už před lety slovy, která neztratila vůbec nic ze své podstaty: „Česká média jsou zahlcená banalitami, polopravdami, bulvární špínou i promyšlenou lží. K pravdivým informacím se čtenáři musí lopotně dopracovávat a denně si cvičit svou schopnost kritického myšlení. Stávají se jakýmsi archeology pravdy.“

Foldynova výzva Babišovi s Okamurou. Pokud se opozice nesjednotí, vláda zlikviduje tento národ

Poslanec Jaroslav Foldyna nabádá opoziční předáky, aby se přestali hádat. Pokud se ANO a SPD rozdělí, zlikviduje tato vláda národ i zemi. Vládní koalici podle něj takové tenze nehrozí, tu

drží pohromadě koryta a strach z hněvu zahraničních loutkovodičů.

Proto si pěstují Rusko.“ Gustáv Murín na to jde zhurta. Ukrajina nedopadne dobře

Válkou na Ukrajině se zabijejí hned tři mouchy jednou ranou. Uměle vyvolaný konflikt vyčerpává ruské vojenské zdroje, americký zbrojní průmysl má enormní zisky a evropská konkurence USA je na kolenou. „Americký zbrojní průmysl přišel na to, že ve válce proti terorismu nemohou vydělávat na atomových ponorkách a neviditelných bombardérech. Proto je zapotřebí hrozivý nepřítel, a tak si Rusko pěstují za nepřitele už od konce druhé světové války,“ konstatuje pro ParlamentníListy.cz slovenský přírodovědec, spisovatel a publicista Gustáv Murín.

František Borovec vystavuje

V půli února se konala v Galerii V síti(Cejl 18) vernisáž mistra Františka Borovce , nazvané Zápisky z živého domu(FNB). Autor představil něco málo ze svých děl vzniklých zhruba za poslední rok. Jak sám pravil, vytvořil jich za tuto dobu přes tři sta. Hojně navštívenou vernisáž kromě vtipného(jako vždy) slova autora, který tradičně i něco málo zanotil, provázely básně Jiřího Žáčka v podání tria Brněnské koc a José úžasnou hrou na kytaru a zpěvem. Výstavu je volně přístupná v otevírací době butyku. Takže přijďte. Obé (výtvarná díla Borovcova i sortiment butyku) stojí za to.

did, foto autor

Žít na jedničku

Karel Sýs

Básník je dobrovolné ručení
Nemusíme ho číst
nemusíme ho znát
hlavně když je
Národy se udržují díky básníkům
kteří vyslovili bezjazyčné
Nevadí že když umějí jen tlachat nebo mlčet
Vykoupí je zapsané slovo
až se jich smrt v zimě zeptá
co dělali na jaře a v létě

Básník musí z něčeho žít
ale báseň je pro všechny zadarmo
Kdo a čím by chtěl zaplatit Máj?
A k čemu bude dnešní měna básníkům
když zašli na nezajem včerejšího publika?
Básníková mzda bude splacena nezapomněním
Běda zemi která nemá hrdiny
dvakrát běda zemi jež je potřebuje
tříkrát běda zemi jež je nepotřebuje
čtyřikrát zemi která nepotřebuje básníky
Nezvalovy husy přeletěly Řím!
Je osud pěvců světem putovati
a po skončení pouti svítit doma v kuchyni

Douška za diskusním čtvrtkem

Ve **čtvrtek 23. února** letos pokračoval seriál tradičních diskuzních čtvrtků MěV Brno, tentokrát s tématem „**Brestlitevský mír – klíč k pochopení událostí 20. století**“. No, dvacátého... Ukázalo se, že jakkoliv neměla tehdy uzavřená dohoda fakticky ani formálně dlouhého trvání (definitivně zanikla Rapalskou dohodou již 1922), stala se uzlovým bodem pro analýzu a vysvětlení procesů nejen dobových, ale i trvajících dále než jedno století a jejichž aktuálním „dozvukem“ je například i současný konflikt na území Ukrajiny.

Úvodního slova se velmi erudovaně ujal pan Doc. PhDr. Vladimír Fic, CSc., s podporou Ing. Lubomíra Dujíčka (oba z ČSoL/Československá obec legionářská, Jednota 2 Brno). Velmi rychle se však ukázalo, že prostor diskuzního čtvrtku je pro podrobnější vysvětlení okolností **uzavření Brestlitevské smlouvy ze dne 3. března 1918** velmi úzkým rámcem. Nicméně třicítce posluchačů byla ve vystoupení vyložena souslednost několika klíčových událostí a jejich faktografie, počínaje situačními mapami postavení vojsk proti sobě válčících bloků 1. Světové války v období krátce předcházejícím Brestlitevskému rokování a také po něm. Významným faktorem zde byl historický zlom – Velká říjnová socialistická revoluce v Rusku v roce předcházejícím. Revoluce měla totiž naprosto zásadní dopad na postavení Ruska na bojištích, zejména v důsledku prvního dekretu revolučního vedení nového ruského státu - sovětského státu, kterým byl **Dekret o míru!**

Dohoda v Brestu měla téměř existenční význam jak pro vojensky dosud chabou schopnost organizované obrany nového ruského státu (dřívější carská armáda se rozpadla a dosud nezformovaná armáda sovětská stála na nevyzvořených dobrovolnících), tak i pro Německo s Rakousko-Uherskem, kteří po předchozím útočném záboru území na východě potřebovali posílit svou frontu na západě Evropy. Nicméně fakt v podstatě kapitulace Ruska uznávajícího značné ztráty území (vůči rozloze carského Ruska) nevedl podle očekávání hlavních stran dohody k oddechovému času, který měl poskytnout prostor pro přeskupení a zorganizování sil, ale naopak (mimo jiné i v důsledku zanedlouho nastalé kapitulace mocností Trojspolku na západě) k odstartování nové široké mezinárodní vojenské

intervence proti sovětskému státu, který současně musel čelit i rozhořené válce občanské.

Nicméně nový sovětský stát dějinná zkouška nerozložila a díky těžkým bojům vešel zanedlouho po uzavření (nepříliš respektované) smlouvy z Brestu do dějin další pojem, zřejmě i známější, kterým je návrh a prosazení demarkační tzv. **Curzonovy linie**, navržené Brity v roce 1919. Účelem této linie přitom nebylo stanovení hranic na základě etnického principu, ale především zastavení dalšího postupu sovětských vojsk (k opětovnému zabránění území, patřících Rusku před smlouvou z Brestu?) a proto se mnohem později stala zdrojem právě etnicky založených rozepří a hnutí. Také teprve mnohem později se při tvorbě hranic těsně před i po 2. Světové válce stala základem mezinárodně akceptované hranice především promítnutí mezi Polskem a již SSSR a tuto roli vlastně sehrává dodnes. V důsledku etnické necitlivosti při účelu svého vzniku je ale dodnes také zdrojem probuzení historie velkopolské expanze i tvrdého ukrajinského nacionalismu (včetně „Ukrajiny Vladimíra Velikého“ – původ ukrajinského trojzubce). Ale to už je tematicky příliš vzdálené a bude snad předmětem snad nějaké budoucí diskuze.

Určitě ale stojí za již jen za krátké připomenutí, že s tzv. Brestlitevským mírem bezprostředně také souvisí například historie bojů a putování Československých legií Ruskem, vyhlášení Kominterny, vznik tzv. Republik rad a další. S Brestlitevskou smlouvou můžeme pravděpodobně spojit i počátek zjevné nevráživosti a připravenosti USA intervenovat vůči jakémukoliv i náznaku samostatné spolupráce mezi Německem a Ruskem, v jakékoli její a jejich podobě (aktuálně viz plynovody NS).

Bez přímé spojitosti s Brestlitevským tématem, zato však s datem **23. února** stojí za připomenutí jiná historická událost a tou je **100 let oficiálního vzniku Rudé armády**. I kdyby jen proto, že sehrála zcela neoddiskutovatelně zásadní roli při vítězství nad fašistickým Německem a vlastně i Japonskem ve 2. světové válce a především při osvobození území Československé republiky v roce 1945.

Václav Fišer

Protektorát Čechy a Morava

Ještě žijí mezi námi ti, kteří tzv. Protektorát pamatují, nebo ti, kteří, se v době jeho existence narodili. Odcházejí však rychleji, než by se stačili o své zážitky z tohoto – nejménějšího období našich novodobých dějin – s námi podělit. Starší generace se učila ve školách a slyšela od pamětníků, střední snad ještě také něco ví, a mladí – škoda mluvit... Pokusím se tedy připomenout alespoň to nejdůležitější...

Protektorát Čechy a Morava (*Protektorat Böhmen und Mähren*) byla část československého území, okupovaná od 15., respektive 16. března 1939 do 8.–9. května 1945. Jednalo se o území, které Německo okupovalo ze všech nejdéle. Okupací a anexí okupovaného území Německo porušilo Mnichovskou dohodu, kterou samo 30. září 1938 uzavřelo. Výnosem byl Protektorát prohlášen za autonomní a formálně měl právo na samosprávu. Svá práva však musel vykonávat ve shodě s politickými, vojenskými a hospodářskými potřebami Německa. Německá okupační moc tvrdila, že Československo byl uměle vytvořený stát zařízlý do životního prostoru německého národa, vnitřně neschopný existovat a představující ohnisko nestability, ohrožující evropský mír. Protektorát zahrnoval území českých zemí, zbylé po vynuceném odstoupení Sudet Německu 29. září 1938 a části Těšínska odstoupeného Polsku 30. září 1938 v důsledku Mnichovské dohody. Žilo v něm okolo 7,4 milionu obyvatel. 16. září 1940 byl připojen k říšskému celnímu území. Zahraniční politiku zcela převzala Německá říše. Protektorát měl pouze zástupce u říšské vlády s úředním označením „vyslanec“, avšak s výslovným dovětkem, že vyslanec není členem diplomatického sboru.

Prezident a vláda

Hlavou protektorátu byl tzv. státní prezident, který požíval čestných práv hlavy státu. Po celou dobu byl státním prezidentem **Emil Hácha**. Skutečným držitelem moci však byl Říšský protektor v Čechách a na Moravě. Jako zástupce Vůdce potvrzoval členy protektorátní vlády. Mohl vydávat vlastní nařízení, vetovat protektorátní zákony, nařízení, správní opatření nebo soudní rozsudek, pokud odporoval německým zájmům. Závěrem protektorátu místo něj fakticky vládl tzv. německý státní ministr, sudetský Němec K. H. Frank. Ačkoliv dosavadní československá ústava nebyla formálně zrušena, parlament neexistoval a nové zákony nebyly schvalovány, místo nich vycházela vládní nařízení se silou zákona, která mohla dosud existující zákony i měnit. Za protektorátu byla povolena jediná česká politická strana, Národní souručenství.

Lidská práva po německu

Představitelé nacistického Německa po celé období trvání Protektorátu Čechy a Morava soustavně ignorovali a hrubě porušovali snad všechna ustanovení dosavadní československé ústavy, týkající se lidských práv. Od 21. června 1939 byla říšským protektorem vydána série protizidovských předpisů. Prvním bylo Nařízení Říšského protektora v Čechách a na Moravě o židovském majetku, detailně definující Židy, a znemožňující Židům svobodně nakládat se svým majetkem, záhy následované nařízeními, znemožňujícími Židům podnikání.

S romským obyvatelstvem se postupovalo na základě říšských úředních předpisů, z nichž pro osud Romů byl jedním z prvních rasových opatření výnos říšského vůdce SS z 8. prosince 1938 o *potírání cikánského zlořádu*. V Protektorátu byli Romové po násilném a jednorázovém usazení všech kočujících osob od 2. srpna 1942 koncentrováni spolu s mišenci a „osobami žijícími po cikánsku“ (např. potulnými řemeslníky) v tzv. cikánských táborech v Letech u Písku a Hodoníně u Kunštátu, odkud byli do srpna 1943 transportováni do vyhlazovacích koncentračních táborů.

Odpor obyvatelstva

Ihned po obsazení českého území a zřízení Protektorátu byla zahájena velká vlna zatýkání, tzv. „Akce mříže“ (*Aktion Gitter*). Bylo zatčeno několik tisíc českých vlastenců, mezi nimiž bylo mnoho komunistů. Zatčení byli také téměř všichni němečtí antifašističtí emigranti, kteří se předtím uchýlili do Československa. Bývalí vojenští představitelé začali již v březnu formovat ozbrojenou organizaci Obrana národa. Počítalo se s brzkým povstáním proti okupantům, ale vlna zatýkání v srpnu 1939 a německý útok na Polsko ukázaly nereálnost těchto plánů.

Prakticky ve všech vrstvách obyvatel se rozmáhal bojkot všeho německého, poslouchal se zahraniční rozhlas, šířily se anekdoty. Byly bojkotovány německé filmové týdeníky, projevoval se nesouhlas při promítání v kinech i při divadelních představeních. Prvním výrazným protiněmeckým vystoupením byla pouť na Říp 30. dubna 1939, které se zúčastnilo zhruba 90 000 lidí. V květnu 1939 následovaly akce s protiněmeckými vystoupeními v pražském v chrámě Sv. Víta, u hrobu Františka Palackého a při převozu těla Karla Hynka Máchy na Vyšehrad.

Následovala protestní vystoupení proti okupační moci byla na vrchu Křemešník na Pelhřimovsku, na Svaté Hoře u Příbrami, u sv. Antonička nad Blatnicí, na Budči a v Březových Horách. V květnu 1939 se v Moravské Ostravě sešlo u

příležitosti dne matek na 80 000 lidí. Další manifestací byly oslavy výročí upálení mistra Jana Husa. Poutě ke sv. Vavřínečku u Domažlic 13. srpna 1939 se zúčastnilo 100 tisíc lidí, po ní byli odvečeni do koncentračního tábora katolický kněz Tylínek a msgr. Stašek. Dne 20. srpna 1939 se konala další velká „protiokupační“ pouť na Hostýně, avšak další poutě a shromáždění již byly okupační správou zakázány.

Český národ se však nevzdával a dne 28. října 1939 se při příležitosti výročí vzniku ČSR konaly manifestace v Praze i v dalších českých, moravských a slezských městech. Demonstrace v Praze byla brutálním způsobem za pomoci střelných zbraní gestapem rozeznána. Byl při ní zabit dělník Václav Sedláček, několik lidí bylo těžce zraněno, mezi nimi i student Jan Opletal, který pak na následky zranění dne 11. listopadu zemřel. Početní účastníci jeho pohřbu 15. listopadu 1939, který se stal manifestací proti německé okupaci, byli brutálně rozeznáni. Dne 17. listopadu 1939 byly na osobní příkaz Adolfa Hitlera přepadeny české vysoké školy a studentské koleje, ve kterých nacisté zbili a zatkli stovky studentů. Všech deset českých vysokých škol bylo téhož dne „na tři roky“ uzavřeno, ačkoli toto násilné opatření zůstalo v platnosti až do konce Protektorátu. Konkrétně šlo v Praze o Univerzitu Karlovu, Husovu evangelickou fakultu bohosloveckou, ČVUT a Akademii výtvarných umění, v Příbrami o Vysokou školu báňskou, v Brně o Masarykovu univerzitu, Českou vysokou školu technickou, Vysokou školu zemědělskou a Vysokou školu zvěrolékařskou a v Olomouci o Cyrilometodějskou fakultu bohosloveckou. V činnosti pokračovaly jen německé vysoké školy (tj. německá univerzita v Praze a německé vysoké školy technické v Praze a v Brně). Vedoucí představitelé českých vysokoškoláků byli zatčeni a popraveni, stovky českých studentů byly internovány v koncentračních táborech na německém území. Po těchto událostech byla okupační správou zavedena zcela neobvyklá represivní opatření, která nadále vyloučila veškeré možnosti otevřeného odporu vůči okupační moci. Český národ se však dále bránil. Všenárodní protinacistická jednota, spontánní projevy odporu, první kroky organizovaného celonárodního ilegálního odboje a rozšiřování letáků a ilegálních časopisů, to vše vytvářelo českou rezistenci.

Politické, společenské a kulturní důsledky okupace

Vedoucí představitelé státu v čele se státním prezidentem se stali fakticky loutkami úřadujícího říšského protektora. Jejich působení bylo rozporuplné – na straně jedné kolaborovali s okupační správou, na straně druhé byla snaha vytežit pro české obyvatelstvo maximum možného. Státní správa a samospráva přecházela během okupace postupně do německých rukou. Ve větších městech, ve kterých byli starostové a zastupitelé Češi, byli na jejich místa dosazováni Němci. Později i na venkově. U veřejných zaměstnanců byla

vyžadována povinná znalost němčiny. Politické strany byly zrušeny. Díky aktivitám prezidenta Háchy vzniklo již v roce 1939 jednotné politické hnutí Národního souručenství, které se mělo stát organizátorem národní solidarity. Do této „strany“ se přihlásilo 98 % českých mužů. Tímto vznikla půda pro určitou formu národního odboje, i když zde byly i rozdílné zájmy protektorátních orgánů či českých a moravských fašistů. Roku 1943 bylo Národní souručenství pro svůj ryze národní postoj rozpuštěno.

Československá armáda byla zrušena, vzniklo vládní vojsko. Toto zhruba sedmitisícové lehce vyzbrojené vojsko bylo podřízeno německému vojenskému zmocněnci, avšak nikdy nezasáhlo do bojů na straně wehrmachtu. Vojáci byli až v roce 1944 posláni do Itálie k ochraně objektů, ale více než 700 z asi 5000 mužů přeběhlo k partyzánům. Zbytek byl odzbrojen a nasazen na opevňovací práce. Jediný z dvanácti praporů, který zůstal v protektorátu, se v květnu 1945 přidal k pražskému povstání.

Policie a četnictvo se dostalo do područí německé moci. Hlavní úlohu ve skutečnosti plnila německá státní policie (gestapo, *Geheime Staatspolizei*), která měla dvě řídicí úřadovny – v Praze a v Brně, které na sobě nezávisely a podléhaly přímo IV. Odboru Nejvyššího úřadu říšské bezpečnosti v Berlíně. Český bezpečnostní aparát byl činný pouze v případech běžných

kriminálních činů či přestupků. Většina protektorátního četnictva se k vlastnímu národu zachovala loajálně. Mnozí jeho příslušníci se snažili varovat občany před případným postihem, četnictvo též bylo jednou ze složek, která aktivně působila v květnovém povstání českého lidu 1945. Po okupaci se stalo jedním z cílů gestapa zlikvidování veškerých snah o vytvoření podzemní sítě v boji za osvobození republiky. Přesto došlo k vytváření odbojových skupin, vydávání různých ilegálních časopisů (Český kurýr, V boj, „Detektivky“, ilegální Rudé právo a další). Jejich úkolem bylo vytváření a podpora všech forem odporu proti nacistům. Od roku 1944 došlo ve větší míře k vytváření partyzánských skupin, které působily zejména v oblastech s vhodným terénem pro tuto činnost.

Nucená práce pro Říši (totální nasazení) – v první polovině roku 1939 byli pracující na práci v Německu získáváni náborů, ovšem postupem času byly zřízeny Úřady práce, byly zavedeny pracovní knížky a došlo k nucenému odvodu českých občanů na práci v „Říši“, přičemž podmínky se neustále zhoršovaly. Celkem bylo v Německu totálně nasazeno zhruba 650 000 Čechů.

České školství a vzdělávání. Nejen že byly uzavřeny všechny české vysoké školy, ale od roku 1942 byl postupně omezován i počet studentů na gymnáziích a bylo zrušeno přes 50 středních škol. Počet studentů

poklesl z 85 000 v roce 1939 na zhruba 35 000 v roce 1944. Kulturní život byl podřízen zájmům německé propagandy. Vydavatelskou a nakladatelskou činnost omezila přísná cenzura. Brzo po okupaci bylo zakázáno vydávat, prodávat a půjčovat anglickou, americkou, polskou, ruskou, jugoslávskou a zejména židovskou literaturu. Mnoho knih i hudebních děl se dostalo na index zakázané kultury. Lepší úděl měl český film, ačkoli rovněž podléhal velkému tlaku okupantů. V druhé polovině roku 1944 bylo vyhlášeno „totální válečné nasazení v Protektorátu,“ jehož opatřeními na poli kulturním bylo omezení písemnictví, časopisů, hudby, dále zákaz divadelních představení a výstav. Byla také uzavřena muzea.

Hospodářské důsledky německé okupace

Již v březnu 1939 byla zavedena „nucená správa“ hospodářských podniků. Jiné podniky se nuceně slučovaly. Byly ustanoveny ústřední svazy průmyslu, obchodu, řemesel a dopravy, které de facto určovaly objem produkce, sortimentu, rozdělování surovin a prostředků. V průběhu roku 1939 již nacisté díky „nestandardním opatřením“ plně kontrolovali výrobu nejdůležitějších zbrojních podniků (Škodovka, brněnská Zbrojovka, Poldovka, Vítkovické železářny apod.) Říšskoněmecká kapitálová účast v Protektorátě se během okupace zvětšila více než desetkrát a německý kapitál postupně ovládal české podniky.

V zemědělství byly zřízeny jednotné stavovské korporace, byly stanoveny výměry ploch povinných osevů, povinné dodávky živočišné a rostlinné produkce za pevné výkupní ceny. Jednotliví výrobci si směli ponechávat pouze povolené množství těchto výrobků, na což dohlížely zvláštní kontrolní orgány. Ponechání si nějaké produkce načerno (porážky prasat, prodej obilí apod.) znamenalo přísné tresty. Z hlediska dlouhodobých cílů se Němci postupně hodlali zmocnit české půdy a kolonizovat okupovaný prostor, aby se stal trvalou součástí německého území. Germanizace „prostoru a lidí“, se začala rozvíjet již roku 1941. Její počáteční strategií bylo rozšíření německých „jazykových ostrovů“ kolem Jihlavy, Brna, Olomouce, Ostravy a dalších měst. Násilně byli vystěhováváni obyvatelé např. Na Neveklovsku, Milovicku nebo na Drahanské vrchovině. Celkem si okupanti přisvojili do roku 1945 přes půl milionu hektarů zemědělské půdy.

Po okupaci byl oficiálně vyhlášen kurs marky a koruny 1:10, ačkoliv skutečný poměr byl 1:6-7. Ihned po okupaci příslušníci německé armády skupovali ve velkém české zboží. Pod přímý vliv se dostaly banky a pojišťovny, přičemž během okupace docházelo k jejich soustavnému drancování. Protektorát byl nucen platit tzv. „válečnou daň“, která v roce 1940 činila 3 miliardy korun, roku 1944 již 12 miliard korun. Německo finančními machinacemi připravilo český stát o 43 tun ryzího měnového zlata.

V září 1939 byly zavedeny potravinové lístky pro tři kategorie obyvatelstva – obyčejné spotřebitele, těžce pracující a velmi těžce pracující. V kategorii běžného spotřebitele bylo možno odebrat za týden následující množství potravin: 2900 g chleba, příp. 1200 g chleba a 900 g mouky, 500 g masa nebo masných výrobků, 210 g jedlých tuků, 2 litry mléka. V prosinci 1939 byly zavedeny poukázky na textil a poukazy na obuv. Se zhoršující se hospodářskou situací byly postupem času přiděly potravin snižovány, Ceny na černém trhu rostly závratným tempem nahoru.

Vztah Čechů a Němců za okupace

Od nástupu Adolfa Hitlera k moci došlo se nepřátelské postoje spojené s násilím a výhrůžkami se staly součástí politiky českých Němců, kteří byli v drtivé většině reprezentováni Sudetoněmeckou stranou.

Po podepsání Mnichovské dohody a vyhnání Čechů z pohraničí se stali čeští občané, kteří v pohraničí zůstali, občany II. kategorie. Do stejné pozice se dostali Češi po okupaci i ve zbytku republiky. Němci z Protektorátu, kteří se valnou většinou postavili na stranu okupační moci, představovali privilegovanou horní vrstvu. Jedním z názorných příkladů zvýhodňování Němců byl zavedený přidělový systém v Protektorátu, kde byly odstupňované přiděly potravin podle označení – D pro Němce (nejvyšší), T pro Čechy (snížené), J pro Židy (nejnižší). Po nástupu zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha v září 1941 byly německé a české přiděly sjednoceny. Český sedlák musel odevzdávat vyšší dodávky než sedlák německý. Znevýhodňování Čechů se projevovalo prakticky ve všech oblastech každodenního života. To mělo za následek čím dál tím větší odpor a nepřátelství českého obyvatelstva.

Teror nacistů na obyvatelstvu Protektorátu, oběti nacismu

Již těsně po okupaci byla přijata opatření, na které nebyli lidé, vychovaní v demokratickém státě, zvyklí. Teror začal po 28. říjnu 1938 po sérii protinacistických vystoupení. Okupační správa vytvořila politiku cukru a biče, jelikož si byla vědoma toho, že při trvání války bude potřebovat české kvalifikované dělnictvo i ostatní obyvatelstvo pro své dobovačné cíle. Do jisté míry se tento plán dařil. Po vítězném ukončení války mělo dojít ke konečnému řešení české otázky v rámci nacistického plánu genocidy slovanských národů. Do té doby však potřebovala klid a pořádek, a tak začala s popravami všech, kteří se jí jakýmkoliv způsobem vzpouzeli. Lidé byli odsuzováni k trestu smrti, posíláni do koncentračních táborů či na nucené práce.

Za okupace Čech a Moravy a za samostatného Slovenského státu zahynulo asi 343–360 tisíc československých občanů, z toho asi 265–270 tisíc Židů. Do tohoto počtu nejsou zahrnuty osoby, které

Jaká bude naše budoucnost?

S potřebou odpovědi na tuto otázku se v sobotu (25. února) sešli účastníci slavnostního aktivu, který pod názvem Odkaz Vítězného února pro současnou generaci pořádal městský výbor KSČM v Brně.

Úvodní slovo patřilo místopředsedovi ÚV KSČM s. Ludvíku Šuldovi, který se po krátkém historickém úvodu zaměřil na to podstatné – odkaz Února pro dnešek a cesty jak v dnešní době k jeho naplnění přispět. V následných koreferátech a diskusi vystoupila řada přítomných z toho, co zaznělo, vybírám:

Základním předpokladem správného vyvození poučení je objektivní nadhled bez nostalgického patosu a uplatnění tzv. kritického myšlení, nebo chcete-li marxistické dialektiky.

K nejzávažnějšímu odkazu Vítězného února patří to, že je nezbytné dopátrat se, na základě hluboké kritické analýzy skutečných příčin toho, proč byl po 40 letech jeho program a odkaz zmařen. Proč došlo k jeho zradě a našemu podvolení se této zradě, zásadním způsobem iniciované a organizované z původního centra, bašty rodičích se socialistických zemí a MKDH, z MOSKVVY. Proč tomu tak snadno podlehla kdysi revoluční avantgarda československého proletariátu, která byla hlavní iniciátorkou a hybnou silou vítězství pracujícího lidu v únorových dnech roku 1948?

Proč nebyl respektován varovný odkaz K. Gottwalda, který vyslovil po únoru 1948, že se po tomto prvním kroku, vítězství mohou komunisté porazit jen sami: „Každá naše organizace může být hrda na to, že jsme obstáli. Nesmí nám to však stoupnout do hlavy, nesmíme si myslit, že je všechno za námi, že máme vše vyhráno, že na nás nikdo nemůže, že není nikoho nad nás. To by bylo to nejnebezpečnější. Kdyby strana měla upadnout v domýšlivost a pýchu, mohlo by to ve svých důsledcích znehodnotit naše únorové vítězství ... Musíme si to zapamatovat, musíme se přimět k

sebekritice a musíme být kritičtí i k druhým soudruhům.“

Nejen v únorových dnech, ale dávno před tím a ještě dlouho potom, byla KSČ těsně s dělnickou třídou. Strana byla pevně spjata i s vesnickou chudinou, se zemědělskými dělníky a drobnými, samostatně hospodařícími rolníky, tak jako s pokrokovou technickou a humanitní inteligencí. To byl také onen základ a hlavní síla KSČ, aby mohla odrazit v únorových dnech roku 1948 kontrarevoluci a zvítězit. Otevřít plně cestu k socialismu. Jinými slovy - KSČ vznikla a své vítězství vydobyla v ostrém třídním boji a při vědomí jeho objektivní přítomnosti!

K politicky a ideologicky k nejvýznamnějším ponaučením a odkazům z Vítězného února patří skutečnost, že odkaz Vítězného února 1948 byl zdevalvován a narušen již nedlouho po něm a 20 let před kontrarevolučním převratem roku 1989, tedy v době „pražského jara 1968“, nebylo dostatečným varováním. A my sami jsme se z toho dodnes poučili jen do jisté míry. Mimo jiné i nepříliš zřetelnou ochotou ke kritickému zkoumání všech aspektů dobových procesů, včetně setrvávání v apriorním odmítání otevření hodnocení takových osobností dějin, jako například J.V.Stalin, ale i vlašný postoj k připomínání klasiků naší základní ideologie – Karla Marxe a V.I. Lenina. Nedivme se pak ztrátě masové podpory a ztrátě schopnosti formulovat program (viz IX. – XI. sjezd KSČM).

V závěru aktivu převzal s. Šulda podpisové arch s první stovkou podpisů členů a sympatizantů KSČM pro petici odmítající zkrácení odchodu do důchodu! Diskuse přítomných pokračovala i po slavnostním ukončení semináře.

Aleš Růčka, foto Tibor Dávid

Březnové kalendárium

- 5. 3. 1953 zemřel Josif Vissarionovič Stalin
- 2. – 6. 3 1919 ustavující kongres III. Internacionály (rozpuštěna 1943)
- 3. 3. 1978 Vladimír Remek vzlétl do kosmu
- 4. 3. 1949 na sjezdu spisovatelů založen Svaz československých spisovatelů
- 5. 3. 1946 Churchillův projev ve Fultonu zahájil studenou válku
- 5. 3. 1953 zemřel Josif Vissarionovič Stalin
- 6. 3. 1930 Mezinárodní den proti nezaměstnanosti, počátek masového hnutí nezaměstnaných
- 6. 3. 1937 narodila se Valentína Vladimirovna Těreškovová, první žena ve vesmíru (1963)
- 7. 3. 1850 narodil se Tomáš Garrigue Masaryk
- 7. – 11. 3. 1931 VI. sjezd KSČ
- 8. 3. **akce amerických švadlenek – Mezinárodní den žen**
- 8. 3. 1943 bitva u Sokolova - 1. čs. samostatný prapor v SSSR (padl Otakar Jaroš 1912 - 1943)
- 9. 3. Den památky obětí vyhlazení terezínského rodinného tábora
- 9. 3. 1962 zemřel profesor Zdeněk Nejedlý, český historik, muzikolog, literární historik, veř. činitel
- 9. – 12. 3. 1917 Únorová revoluce v Rusku (24. - 27. 2)
- 12. 3. Den přístupu České republiky k Severoatlantické smlouvě (NATO)
- 14. 3. 1883 zemřel německý ekonom, filosof, vědec Karel MARX, zakladatel vědeckého komunismu, myslitel tisíciletí (*5. 5. 1818)
- 14. 3. 1953 zemřel Klement Gottwald, první dělnický prezident ČSR
- 14. 3. 1939 vyhlášen samostatný Slovenský štát
- 15. 3. 1939 **počátek okupace Československa hitlerovským nacistickým Německem, konec druhé republiky**
- 16. 3. 1939 Hitler vydal Výnos o zřízení protektorátu Čechy a Morava
- 18. 3. 1871 Pařížská komuna (do 28.5.)
- 21. 3. 1953 Antonín Zápotocký zvolen prezidentem republiky
- 21. 3. 1919 vznik Maďarské republiky rad
- 22. 3. 1946 I. sjezd Svazu české mládeže
- 22. 3. 1968 Antonín Novotný rezignoval na funkci presidenta republiky
- 23. 3. 1901 narodil se Jan Šverma
- 23. 3. 1932 počátek velké Mostecké stávký (ukončení 19. 4. 1932)
- 24. – 28. 3. 1986 XVII. sjezd KSČ
- 24. 8. 1999 NATO začalo bombardovat Jugoslávii (celkem 78 dní)
- 25. – 28. 3. 1928 IV. sjezd KSČ
- 25. 3. 1945 zahájení bratislavsko-brněnské operace 2. ukrajinského frontu sovětské armády

- 25. 3. 1945 americké bombardéry zničily ČKD Praha
- 25. 3. 1987 zemřela Gusta Fučíková, publicistka, aktivistka ženských a mírových organizací, politička
- 27. 3. 1967 zemřel profesor Jaroslav Heyrovský, český fyzikální chemik, objevitel očních čoček, zakladatel polarografie
- 28. 3. 1592 narodil se J. A. Komenského (zemřel 15. 11. 1670), Den učitelů
- 28. 3. 1946 schváleny tzv. Benešovy dekrety (Ústavní zákon č. 57)
- 28. – 31. 3. 1946 VIII. sjezd KSČ
- 30. 3. – 7. 4. 1925 stávka 50.000 horníků na Ostravsku organizovaná KSČ
- 30. 3. 1968 1968 - Ludvík Svoboda zvolen prezidentem republiky
- 31. 3. 1990 ustavující sjezd KSČM v Praze
- 31. 3. 1967 zemřel sovětský vojévůdce maršál Rodion Jakovlevič Malinovskij, osvoboditel Brna

Básník a kdo je víc?

Karel Sýs

Pěstitel veršů z Nemanic

bdělý pisatel spících slov

- poezie je noční lov

Zemřel Lubomír Štrougal

Narodil se 19. října 1924. Jeho otec, zaměstnanec cementárny, zakládal organizaci KSČ ve Veselí nad Lužnicí. Za protektorátu byl vězněn za odbojovou činnost a zahynul při bombardování berlínské věznice Plötzensee.

Po válce absolvoval Lubomír Štrougal Právnickou fakultu Univerzity Karlovy Získal akademický titul **JUDr.** Od roku 1948 pracoval v krajském vedení KSČ v Českých Budějovicích, od roku 1957 jako vedoucí tajemník Krajského výboru KSČ pro Českobudějovický kraj. V roce 1958 byl zvolen do ÚV KSČ. Od března 1959 do 23. června 1961 působil jako ministr zemědělství v československé vládě. d 23. června 1961 byl jmenován ministrem vnitra. Funkci zastával do 23. dubna 1965. Jako ministr vnitra se mj. účastnil zatčení svého předchůdce Rudolfa Baráka. Byl dopředu seznámen s akcí Neptun, inscenovaným „nálezem“ nacistických dokumentů v Černém jezeře na Šumavě roku 1964. Na tiskové konferenci odhalil novinářům podvržené listiny, které měly odhalovat písemnosti nacistických bezpečnostních složek a seznamy agentů.

Byl dvakrát ženatý. S první ženou byla Věrou se kterou se rozvedl v roce 1992. Druhou ženu Miluši poznal na úřadu vlády. Manželem jediné dcery Evy je publicista a podnikatel Jiří Janoušek.

Po intervenci vojsk Varšavské smlouvy v roce 1968 řídil jako místopředseda (od března 1968) vládu v době, kterou premiér Oldřich Černík trávil nedobrovolně na jednáních se sovětským vedením v Moskvě. Štrougal odmítl pozici ve

zrádcovské vládě, kterou se snažil sestavit Alois Jindra. Kabinet pod jeho vedením se naopak alespoň slovně profiloval jako odpůrce okupace. V letech 1968–1988 byl členem nejužšího vedení KSČ a 18 let (28. ledna 1970 až 11. října 1988) předsedou federální československé vlády.

Po nástupu Michaila Gorbačova k moci v SSSR v roce 1985, stál Lubomír Štrougal na straně reformu a perestrojky. Jeho křídlo ale vnitrostranický boj prohrálo. Štrougal byl nucen v roce 1988 opustit funkci předsedy vlády a následně i předsednictvo ÚV KSČ.

Po listopadových událostech roku 1989 neúspěšně kandidoval na pozici generálního tajemníka KSČ. 10. prosince 1989 rezignoval na mandát poslance Federálního shromáždění a na členství v ÚV KSČ. Počátkem roku 1990 byl vyloučen z KSČ.

Během 90. let byl opakovaně neúspěšně obviněn z trestných činů v souvislosti se svým působením ve funkci předsedy vlády. Žil v ústraní na samotě na Jizerce. Ze zvlášť nebezpečného zneužití pravomoci úřední osoby byl Štrougal znova obviněn na sklonku roku 2019. Trestného činu se měl dopustit před rokem 1989, kdy jako vrcholný představitel státu toleroval střelbu na československých státních hranicích, kdy prchající byli pohraničníky zastřeleni nebo roztrháni psy. V květnu 2021 bylo však Městským státním zastupitelstvím v Praze rozhodnuto, že jako člověk stížený duševní poruchou nemůže být trestně stíhán. 3. prosince 2021 Ústavní soud České republiky však rozhodl o obnovení trestního

stíhání z důvodu podjatosti soudních znalců.

Zemřel 6. února 2023 ve věku 98 let.

Tibor DÁVID,

s využitím Wikipedie, Novinky.cz a ČTK

DISKUSNÍ ČTVRTEK * DISKUSNÍ ČTVRTEK * DISKUSNÍ ČTVRTEK

Válka a mír – pojmy a důsledky pohledem právního řádu

Úvodní slovo:

JUDr. Josef Augustin (KSČM Olomoucký kraj) člen ideologické komise ÚV KSČM

23. března 2023 v 16.00 hodin

Brno, Křenová 67 – zasedací místnost 310/2. poschodí

Zve ideově-výchovná komise MěV KSČM v Brně

DISKUSNÍ ČTVRTEK * DISKUSNÍ ČTVRTEK * DISKUSNÍ ČTVRTEK

Naši březnoví jubilanti

V průběhu tohoto měsíce slaví svá životní jubilea soudružky a soudruzi:

Milada Pilátová, Adolf Zatčanský, Miluška Horáková, Jaroslav Benda, Jaroslava Suchá, Jiří Dohnal, Jaroslav Crha, Jaroslav Navrátil, Jana Hancková, Libuše Břenková, Zdeňka Dudíková, Jana Urbánková, Marie Veselá, Marie Manová, Alois Bořuta, Jaroslav Bouda, Karel Urbánek.

Všem jubilantům blahopřejeme a děkujeme za dlouholetou práci pro stranu a sociálně spravedlivější společnost. Do mnoha dalších let života přejeme zejména pevné zdraví, klid a pohodu – ZO(MO) KSČM, LKŽ Dobromysl a také redakce ECHO. red

Výdejna funguje

Jak již Echo informovalo, funguje již druhý měsíc v budově městského výboru KSČM výdejna potravin poskytovaných potravinovou bankou. Začátkem měsíce února jsme pořídili jednu chladničku na skladování chlazených potravin, druhou pořídili přátelé z Akátky z.s. V úterý 14.2.2023 jsme jeli pro první závoz těchto potravin (35 plat jogurtů, krabice hery a balíky limonád). Výdej chlazených potravin potřebným se uskutečňuje vždy v sobotu s dalším pravidelným závozem ovoce, zeleniny a pečiva. Nejde o malé množství, například v sobotu 25. února bylo vydáno celkem 860 kg potravin - převážně ovoce, zeleniny pečiva, vydáván byl i například toaletní papír. Třídít a vydávat potraviny nám jako vždy pomáhali dobrovolníci od komunistů především členky LKŽ Dobromysl a maminky. Spolupráce dobře funguje. Každý potřebný dostal plnou krabici, což je opravdu velká pomoc. Martin Říha, foto autor

